

ACADEMIA ROMÂNĂ
Filiala Cluj-Napoca
Institutul de Lingvistică și Istorie Literară
„Sextil Pușcariu”

Societatea Română
de Dialectologie

CENTENARUL
MUZEULUI LIMBII ROMÂNE

1919-2019

MLR

International Conference

Conferința Internațională

ZILELE SEXTIL PUȘCARIU

Ediția a IV-a

Cluj-Napoca

12–13 septembrie 2019

Str. Emil Racoviță, nr. 21

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei și al Consiliului Local Cluj-Napoca,
precum și al Societății Române de Dialectologie

Joi, 12 septembrie 2019

8.30–9.30 *Primirea participanților* (Piața „Lucian Blaga”, Str. Clinicilor, nr. 2)

10.00–10.30 Sala Ion Mușlea (Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga”, et. I)

Deschiderea lucrărilor conferinței

Alocuțiune de deschidere:

Eugen Pavel, directorul Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”

Cuvinte de salut:

Emil Boc, primarul Municipiului Cluj-Napoca

Acad. **Eugen Simion**, președintele Secției de Filologie și Literatură a Academiei Române, directorul Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”

Acad. **Ionel Haiduc**, Filiala Cluj-Napoca a Academiei Române

Ioan Bolovan, membru corespondent al Academiei Române, directorul Institutului de Istorie „G. Barițiu”, prorector al Universității Babeș-Bolyai

10.30–12.00

Conferințe plenare:

Acad. **Eugen Simion**, *Cercetarea academică fundamentală, azi*

Ion Pop, *Transmiterea valorilor culturale – o temă cu variațiuni*

Eugen Pavel, *Reflecții la centenarul Muzeului Limbii Române*

*

12.00–13.00 Lansarea antologiei *Școala Ardeleană*, vol. I–IV. Retrospectiva colecției „Opere fundamentale” editate de Fundația Națională pentru Știință și Artă a Academiei Române, cu participarea Muzeului Național al Literaturii Române

Prezintă: Acad. **Eugen Simion**, **Eugen Pavel**, **Gheorghe Chivu**, **Ovidiu Pecican**

*

13.30–15.00 Masa de prânz

A. STUDII LINGVISTICE ȘI FILOLOGICE

15.00–17.00 Sala de lectură a Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Secțiunea: SEXTIL PUȘCARIU ȘI MUZEUL LIMBII ROMÂNE

Moderatori: Gheorghe Chivu, Federica Cugno

Federica Cugno (Universitatea din Torino), *Sextil Pușcariu și Matteo Bartoli: istoria unei lungi și intense legături științifice și umane*

Ion Taloș (Universitatea din Köln), *Istoria și semnificația unui toponim: Prat de (la) Traian sau Câmpul lui Traian (Pușcariu/EWRS 1369, Meyer-Lübke/REW 6732)*

Mircea Borcilă (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Puscariu's Project of an Integrated Philology*

Maria Aldea (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Sextil Pușcariu și lexicografia*

Discuții

17.00–17.30 Pauză de cafea

17.30–19.00 Sala de lectură

Cosmina Timoce-Mocanu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Sextil Pușcariu, „supraveghetorul” Arhivei de Folklor a Academiei Române (1930–1940)*

Luiza Marinescu (Universitatea Spiru Haret, București), *Sextil Pușcariu și contemporanii săi în caleidoscopul Memoriilor sale*

Cosmina-Maria Berindei (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Construcția instituțională a Muzeului Limbii Române ca loc al memoriei*

*Discuții***15.00–17.00 Sala ALR****Secțiunea: FILOLOGIE ȘI LIMBĂ LITERARĂ***Moderatori:* Adrian Chircu, Bogdan Harhătă**Adrian Chircu** (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Diminutive doftoricești în vechi scrieri românești* (Meșteșugul doftoriei – Ms. rom. BAR 933)**Dana Mihaela Zamfir** (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”, București), **Oana Uță-Bărbulescu** (Universitatea din București, Universitatea din Oxford), *Cercetare privind seriile de pronume personale din limba română veche. Cu privire specială asupra pronumelui dânsul***Dinu Moscal** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Descendenții lat. salinus* (Proiect: „Etnoarheologia sării în spațiul intracarpatic al României” PN-III-P4-ID-PCE-2016-0759)**Mărta Vremir** (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Reprezentări ale corpului uman în dicționarele românești de la începutul secolului al XIX-lea**Discuții*

17.00–17.30 Pauză de cafea

17.30–19.00 Sala ALR**Bogdan Harhătă** (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Surse lexicografice ale Dicționarului rumânesc, lătinesc și unguresc al vlădiciei Ioan Bob***Alexandra Baneu** (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Poemele lui Vasile Popp din manuscrisele latine 522, 523, 401, 376 și 60 conservate la Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române*

Crina Pop (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Observații privind filiația unor Ceasloave românești din secolul al XVII-lea*

Discuții

19.00 Recepție

Vineri, 13 septembrie 2019

9.30–11.30 Sala de lectură

Secțiunea: IPOTEZE LEXICOLOGICE ȘI ETIMOLOGICE

Moderatori: Dumitru Loșonți, Roberto Merlo

Ion Mării (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Note lexicografice*

Dumitru Loșonți (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Cuvinte dialectale. Contribuții etimologice*

Roberto Merlo (Universitatea din Torino), *A atârna – ipoteze etimologice*

Cristian Moroianu (Universitatea din București), *Câteva dificultăți în tratarea lexicografică a etimologiei*

Discuții

11.30–12.00 Pauză de cafea

12.00–13.30 Sala de lectură

Lia Brad Chisacof (Institutul de Studii Sud-Est Europene, București), *Din nou despre împrumuturile datorate de română limbii grecești moderne*

Iulia Mărgărit (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”, București), *O etapă în evoluția limbii române din spațiul pruto-nistrean: rusticizarea*

Eugenia Mincu (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Statutul elementelor savante greco-latine în sistemul morfematic al limbii*

Discuții

13.30–15.00 Masa de prânz

9.30–11.30 Sala ALR

Moderatori: Federico Vicario, Mircea Minică

Federico Vicario (Universitatea din Udine), *Românistica în Fondul Carlo Tagliavini al Centrului internațional de plurilingvism al Universității din Udine*

Mircea Minică (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Funcții și semne. Câteva reflecții asupra modelelor teoretice ale semnului lingvistic*

Liliana Botnaru (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Variatățile diegetică și diamezică – noi dimensiuni variaționale?*

Otilia Urs (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Semnificațiile verbului a dezgurzi în scrierile iluminiștilor bănățeni*
Discuții

11.30–12.00 Pauză de cafea

12.00–13.30 Sala ALR

Dorina Macovei (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Particularități lexico-funcționale ale sintagmelor terminologice din metalimbajul ecologic*

Simona Pop (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Complement.*

Circumstanțial. Complement circumstanțial

Diana-Maria Roman (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Prepoziția în clasa substantivalului, de la relatem la opozem*

Daniela Temneanu (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Receptarea operei lui Ferdinand de Saussure în revistele românești de lingvistică: „Dacoromania”*

Discuții

13.30–15.00 Masa de prânz

15.00–15.45

Lansări de carte:

Emil Stoian, *Sextil Pușcariu și Branul*, Baia Mare, Editura Marist, 2017

G.G. Neamțu, Diana-Maria Roman, Cristina Bocoș, *Limba română contemporană. Caiete de seminar. Teoria și practica analizei fonetico-fonologice*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2019

15.45–16.00 Pauză de cafea

16.00–18.30 Sala de lectură

Secțiunea: DIALECTOLOGIE ȘI ONOMASTICĂ

Moderatori: Rozalia Colciar, Veronica Ana Vlasin

Rozalia Colciar, Adelina Emilia Mihali (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Supranume și porecle feminine în ALRR Transilvania*

Gabriela Violeta Adam (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Din arhiva Muzeului Limbii Române. Chestionarul anchetelor de probă ale Atlasului lingvistic român*

Veronica Ana Vlasin (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Din arhiva Muzeului Limbii Române. Ancheta de probă din Săliște (jud. Sibiu)*

Maria Marin (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”, București), *Graiurile din Ungaria din perspectiva ariilor laterale*

Alexandra Bija (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Un studiu diacronic al sunetului vocalic ı. Apariția lui în spațiul lingvistic indo-european și în limba română*

Discuții

19.00–19.30 Sala de lectură

Decernarea Premiilor de debut „Sextil Pușcariu”

19.30 Recepție

B. STUDII LITERARE

Joi, 12 septembrie 2019

15.00–17.00 Sala Nicolae Drăganu (Str. E. Racoviță, nr. 21, clădirea veche, et. I)

Atelier „Dacoromania litteraria”: **SUBGENURI ALE ROMANULUI ROMÂNESC**

Moderatori: Adrian Tudurachi, Alex Goldiș

Ovidiu Pecican (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Tipuri de roman. Câteva considerații ludice*

Constantina-Raveca Buleu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Romanul haiducesc al Bucurei Dumbravă*

Daiana Gârdan (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Tipologiile*

romanului românesc și provocările cercetării cantitative: cazul romanului social și de moravuri

Laura Pavel (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Roman total, maximalism, excepționalism – posturi scriitoricești și forme epice românești în anii '70*

Alex Goldiș (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Din dezbaterile cu privire la romanul realist-socialist în România: cazul Moromeții*

Ovio Olaru (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Crime fiction. Variațiuni est-europene*

Discuții

17.00–17.30 Pauză de cafea

17.30–19.00 Sala Nicolae Drăganu

Nadejda Ivanov (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Personajul de introspecție sau drama copilului interior în proza lui Vladimir Beșleagă*

Adrian Tudurachi (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Discursul interiorității în roman și nașterea subiectului modern în cultura română*

Magda Wächter (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Romanul românesc interbelic: delimitări și controverse*

Emanuel Modoc (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Formă vs stil. O analiză computațională a romanului canonic românesc*

Discuții

19.00 Recepție

Vineri, 13 septembrie 2019

9.30–11.30 Sala Nicolae Drăganu

Secțiunea: LITERATURA – DE LA MIT LA REALITATE VIRTUALĂ

Moderatori: Angelo Mitchievici, Nina Corcinschi

Ion Simuț (Universitatea din Oradea), *Modernismul socialist*

Adriana Stan (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Ficțiunea autenticistă și realismul post-socialist*

Angelo Mitchievici (Universitatea „Ovidius”, Constanța), *Economia evenimentului în orizontul ratării: Mihail Sadoveanu și Dino Buzzati*

Nina Corcinschi (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Noi proiecții ale intimității într-o ontologie a virtualului*

Cosmin Ciotloș (Universitatea din București), *Leonid Dimov: dispecerat de formule literare*

Discuții

11.30–12.00 Pauză de cafea

12.00–13.30 Sala Nicolae Drăganu

Luisa Valmarin (Universitatea Sapienza din Roma), *Drumul variantelor eminesciene de la „tristeță” la „melancolie” sau poetica bruioanelor*

Rodica Marian (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Din nou despre oportunitatea integralității Luceafărului eminescian*

Constantin Ivanov (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Expresia răului în miturile cosmogonice românești*

Tatiana Potîng (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Restricțiile timpului sacru reflectate în culegerea Elenei Niculiță-Voronca, Datinile și credințele poporului român*

Discuții

13.30–15.00 Masa de prânz

15.00–17.00 Sala Nicolae Drăganu

Moderatori: Călin Teuțișan, Olessea Gîrlea

Călin Teuțișan (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Poetici și stilistici convergente. Istoria literară ca mediere critică la Ion Pop*

Ligia Tudurachi (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Gesticulație, posturi și moduri de a fi ale scriitorului român de cenaclu*

Olessea Gîrlea (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Reprezentări negative ale tehnicii și ale cyberspațiului în proză*

Sergiu Cogut (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Experiment profetic și experiment integrat în exegeza prozei postmoderne românești*

Mirjana Ćorković (Universitatea din Belgrad), *Genul literar, identitate și memorie în literatura română din Voivodina*

17.00–17.15 Pauză de cafea

17.15–18.45 Sala Nicolae Drăganu

Galina Aniței (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), „*Omul în fața oglinzii*” la Bahtin și Lacan. *Dialogul teoriilor*

Liliana Burlacu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Consumație și creație. Cafenelele scriitorilor români în prima jumătate a secolului al XX-lea*

Cosmin Borza (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Rustic vs rural. Explicațiile ideologice ale unei variații terminologice*

Discuții

19.00–19.30 Sala de lectură

Decernarea Premiilor de debut „Sextil Pușcariu”

Închiderea lucrărilor conferinței

19.30 Recepție

Str. Emil Racoviță, nr. 21
400165 Cluj-Napoca, România
Tel./ fax: (+40) 264 432440 (secretariat)
e-mail: institutul.puscariu@gmail.com;
zilele.puscariu@gmail.com
web: <http://inst-puscariu.ro>

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL
CLUJ-NAPOCA